

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Affaldsplaner De juridiske rammer

DAKOFA, 28. august 2018

Line Legarth Stigel

Disposition

- 1. Regulering af affaldsplanerne**
- 2. Affaldshierarkiets retlige binding**
- 3. Forberedelse med henblik på genbrug**

1. Regulering af affaldshåndteringsplanerne

1. National affaldshåndteringsplan

- Affaldsdirektivets art 28.
- Emballagedirektivets artikel 14 (foranstaltninger til forebyggelse og genbrug af emballageaffald og emballage).
- Deponeringsdirektivets artikel 5 (reduktion af deponering af bionedbrydeligt affald).
- MBL § 46 c.
- 12-årige planer, revideres mindst hver 6 år.
- Ved udarbejdelse af planen finder MBL § 6b anvendelse.

2. Kommunale affaldshåndteringsplaner

- MBL § 47.
- Affaldsbekendtgørelsens §§ 13-18.
- § 13:
 - Kortlægningsdel, målsætningsdel, planlægningsdel.
 - Ved udarbejdelse af planen finder MBL § 6b anvendelse.
 - Planen skal udarbejdes med udgangspunkt i den nationale affaldshåndteringsplan, og må ikke stride mod denne.

1. Regulering af affaldsplanerne

Kommunale affaldsplaner - fortsat

§ 14: Kortlægningsdelen skal indeholde:

- 1) Opgørelser over mængderne af affald, som produceres i kommunen, fordelt på den branche, hvor affaldet stammer fra, affaldstyper (EAK-koder), jf. bilag 2, eller affaldsfraktioner, og hvordan affaldet er nyttiggjort eller bortskaffet.
- 2) Opgørelser over mængderne af affald, som eksporteres fra eller importeres til kommunerne, fordelt på affaldstyper.
- 3) Oversigt over og beskrivelser af indsamlings- og anvisningsordninger for affald.
- 4) Oversigt over og beskrivelser af deponerings- og forbrændingsanlæg, som kommunalbestyrelsen anvender eller anviser til, samt oplysninger om tilførte mængder af affald og kapacitet til rådighed.
- 5) Oplysninger om sorterings- og behandlingsanlæg m.v., som kommunalbestyrelsen anvender eller anviser til.
- 6) Oplysninger om kommunalbestyrelsens omkostninger ved håndtering af affald fordelt på ordninger for husholdninger og virksomheder.

1. Regulering af affaldsplanerne

Kommunale affaldsplaner fortsat

§ 15. Planlægningsdelen skal indeholde en redegørelse for:

- 1) Skønnet over de fremtidige affaldsmængder i kommunen, bortset fra det kildesorterede erhvervsaffald til materialenyttiggørelse. Redegørelsen skal dog indeholde et skøn over de fremtidige affaldsmængder til materialenyttiggørelse fra kommunens institutioner og virksomheder samt erhvervsaffald til materialenyttiggørelse afleveret på genbrugspladser i kommunen.**
 - 2) En vurdering af behovet for nye indsamlingsordninger.**
 - 3) En beskrivelse af den forventede fremtidige håndtering af det affald, som kommunalbestyrelsen indsamler eller anviser til behandling.**
 - 4) Hvilke behandlingsanlæg, der planlægges anvendt til håndtering af det affald, som kommunalbestyrelsen indsamler, samt hvor store mængder affald, der forventes tilført de enkelte anlæg.**
 - 5) Deponerings- og forbrændingskapacitet, herunder behovet for etablering af yderligere kapacitet på baggrund af de forventede tilførte mængder af affald sammenholdt med de anvendte anlægs kapacitet og levetid.**
 - 6) Planens økonomiske konsekvenser for kommunalbestyrelsens budget og gebyrernes størrelse, jf. kapitel 8.**
 - 7) Planlagte fremtidige investeringer til renovering, ombygning eller etablering af nye anlæg, jf. § 61, som er vedtaget af kommunalbestyrelsen.**
 - 8) En vurdering af, i hvilket omfang de af planen omfattede foranstaltninger er i overensstemmelse med affaldshierarkiet, jf. lovens § 6 b, og bidrager til at forebygge eller mindske de negative følger af affaldshåndteringen.**
- Stk. 2. Redegørelserne i stk. 1, nr. 2-4 og 6-8, skal være detaljerede for de første 6 år og overordnede for den resterende del af planperioden.**
- Stk. 3. Redegørelserne i stk. 1, nr. 1 og 5, skal være detaljerede for hele planperioden.**

1. Regulering af affaldsplanerne

Affaldsdirektivet – ændring af art 28

3. Affaldshåndteringsplanerne skal alt efter omstændighederne og under hensyntagen til planlægningsområdets geografiske niveau og dækning mindst indeholde følgende:

a) det producerede affalds art, mængde og kilde inden for området, det affald, der ventes overført fra eller til det nationale område, og en evaluering af udviklingen af affaldsstrømmene i fremtiden

~~b) eksisterende indsamlingsordninger og større bortskaffelses- og nyttiggørelsesanlæg, herunder særlige ordninger for olieaffald, farligt affald og affaldsstrømme, der er omhandlet i særlig fællesskabslovgivning~~

b) eksisterende større bortskaffelses- og nyttiggørelsesanlæg, herunder særlige ordninger for olieaffald, farligt affald, affald der indeholder betydelige mængder af kritiske råstoffer eller affaldsstrømme, der er omhandlet i særlig EU-lovgivning.

1. Regulering af affaldsplanerne

Ændring af art 28 fortsat

~~c) en vurdering af behovet for nye indsamlingsordninger, lukning af eksisterende affaldsanlæg, yderligere affaldsanlægsinfrastruktur i henhold til artikel 16 og om nødvendigt investeringer i relation hertil~~

c) en vurdering af behovet for lukning af eksisterende affaldsanlæg og for yderligere affaldsanlægsinfrastruktur i overensstemmelse med artikel 16.

Medlemsstaterne sikrer, at der foretages en vurdering af de investeringer og andre finansielle midler, herunder for lokale myndigheder, der er nødvendige for at opfylde nævnte behov. Denne vurdering skal indgå i de relevante affaldshåndteringsplaner eller andre strategiske dokumenter, der dækker hele den pågældende medlemsstats område.

ca) oplysninger om foranstaltninger til at nå de målsætninger, der er fastsat i artikel 5, stk. 3a), i direktiv 1999/31/EF eller i andre strategiske dokumenter, der dækker hele den pågældende medlemsstats område

cb) en vurdering af eksisterende indsamlingsordninger, herunder den materiale-mæssige og geografiske dækning med særsilt indsamling og foranstaltninger til at forbedre funktionen heraf, af eventuelle undtagelser indrømmet i henhold til artikel 10, stk. 3, og af behovet for nye indsamlingsordninger

1. Regulering af affaldsplanerne

Ændring af art 28 fortsat

d) tilstrækkelige oplysninger om lokalitetskriterier for udpegning af lokaliteter og om kapacitet for fremtidige bortskaffelses anlægs eller større nyttiggørelses anlæg, hvis det er nødvendigt

e) generelle affaldshåndteringspolitikker, herunder planlagte affaldshåndteringsteknologier og -metoder, eller politikker for affald, der giver anledning til særlige problemer med hensyn til håndtering.

f) foranstaltninger til at bekæmpe og forebygge alle former for henkastning af affald og til at rydde op efter alle typer henkastet affald.

g) passende kvalitative eller kvantitative indikatorer og mål, herunder for mængden af produceret affald og behandlingen heraf og for det kommunale affald, der bortskaffes eller gøres til genstand for energiudnyttelse.

2. Affaldshierarkiets retlige binding

Affaldshierarkiet er en prioriteret rækkefølge for, hvad der som udgangspunkt udgør den miljømæssigt bedste valgmulighed.

Affaldsdirektivets artikel 4

- a) Forebyggelse
 - b) Forberedelse med henblik på genbrug
 - c) Genanvendelse
 - d) Anden nyttiggørelse, fx energiudnyttelse
 - e) Bortskaffelse
-
- Affaldsbekendtgørelsens § 12 (Kommunernes affaldshåndtering)
 - Miljøbeskyttelseslovens § 6b (Udarbejdelse af lovgivning og politikker)
 - I visse tilfælde kan affaldshierarkiet fraviges for særlige strømme.
 - Anvendelse af affaldshierarkiet og fravigelser skal sikre det bedste samlede miljømæssige resultat, MBL §§ 1 og 3.

3. Forberedelse med henblik på genbrug eller genbrug

"Direkte" genbrug

- Affaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 30:

"Enhver operation, hvor produkter eller komponenter, der ikke er affald, bruges igen til samme formål, som de var udformet til".

- For forståelsens skyld kalder vi det "direkte genbrug".
- Direkte genbrug kan fx være køkkener, døre, gulvbrædder og paneler.
- Direkte genbrug er ikke omfattet af reglerne om affald.
 - Fordi der ikke er tale om affald
 - Hvilke regler gælder så?
 - Kan sælges frit af alle og til alle, med de begrænsninger som i øvrigt følger af andre love.

Forberedelse med henblik på genbrug

- Affaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 24:

”Enhver nyttiggørelsesoperation i form af kontrol, rengøring eller reparation, hvor produkter eller produktkomponenter, der er blevet til affald, forberedes, således at de kan genbruges uden anden forbehandling.”

- Forberedelse/klargøring.
- Produkter/genstande, som er affald, med nogle få og enkle handlinger, som fx kontrol af funktionen, rengøring, reparation eller istandsættelse, kan bruges igen.
- Forberedelse med henblik genbrug *kan* fx være køkkener, døre, gulvbrædder og paneler.
- Omfattet af affaldsreglerne.

Hvad er forskellen?

- **"Direkte genbrug" kan fx være:**
 - køkkener, døre, gulvbrædder og paneler
- **"Forberedelse med henblik genbrug" kan fx være:**
 - køkkener, døre, gulvbrædder og paneler

Hvorfor er forskellen vigtig:

- Produkter til direkte genbrug må håndteres af alle.
- Affald, der skal gøres klar til genbrug, skal håndteres af kommunen ved husholdningsaffald (eller virksomheden selv eller af en indsamler/affaldsbehandler ved genanvendeligt erhvervsaffald).

Er det "kontrol, rengøring, reparation", der er forskellen?

Hvad er forskellen?

Det afgørende er, om genstanden er blevet til affald.

- **Affaldsdefinitionen:**

- Affaldsbekendtgørelsens § 2: "Ved affald forstås i denne bekendtgørelse ethvert stof eller enhver genstand, jf. bilag 2, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med."

- Dvs.: Indehaveren bestemmer i vidt omfang selv, om denne skiller sig af med en genstand eller ej.
- Der er tale om direkte genbrug, når produkter sælges og gives videre uden først at have været indsamlet som affald.
- Det forhold, at der gøres noget ved genstand, inden den genbruges, medfører ikke automatisk i sig selv, at der er tale om "forberedelse med henblik på genbrug".

Kommunale genbrugsbutikker

I 2015 opfordrede DI Ankestyrelsen (dengang Statsforvaltningen) til at udtale sig om lovligheden af kommuners salg af genstande, som borgere afleverer på genbrugspladser, herunder elektrisk og elektronisk udstyr.

Ankestyrelsen vurderer følgende (juni 2017):

- Må en kommune oprette egne butikker med henblik på at sælge det affald, som de gør klar til at genbrug?
- Må kommunen reparere elektronikaffald?
- Må en kommune modtage og sælge produkter (ikke affald)?

Ankestyrelsen: Affald generelt (ikke WEEE)

- Lovlig – og pligtmæssig – opgave for kommunerne at forberede affald, som kommuner modtager på genbrugspladserne, til genbrug (jf. affaldshierarkiet).
- Kommunalfuldmagtsreglerne finder anvendelse.
- Med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne kan kommunerne, som led i forberedelsen af affald til genbrug, udføre de foranstaltninger som er nødvendige for at sikre, at affaldet genbruges.
- Når en kommune på en genbrugsstation modtager affald, som efter kommunens vurdering kan genbruges, kan kommunen lovligt foretage rengøring og reparation, hvis det efter kommunens opfattelse er nødvendigt for at sikre, at affaldet genbruges. Kommunen må i denne forbindelse alene forarbejde affaldet til det punkt, hvor affaldet kan afsættes.

Ankestyrelsen om affald generelt (ikke WEEE)

- Kommunen vil lovligt kunne sælge affald, som efter kommunens vurdering kan genbruges, til private og erhvervsdrivende, da kommunen herved vil sikre, at affaldet genbruges.
- Salget skal ske til markedspris.
 - Fortjeneste er lovlig
 - Undgå forvridning af konkurrence.
 - Undgå ulovlig støtte.
- Ankestyrelsen bemærker dog, at i det omfang en kommune lovligt kan yde støtte til en organisation, forening eller lignende, vil kommunen vederlagsfrit kunne overdrage affald til den pågældende organisation eller forening.

Ankestyrelsen om genbrugsgenstande (ikke affald)

- Hovedregel: Ikke drive handel, håndværk og industri.
- Hvis kommuner, uden hjemmel i lovgivningen, erhverver genstande med det formål at videresælge dem, kan det derfor være i strid med kommunalfuldmagtsreglerne.
- Ankestyrelsen kommer frem til, at kommuner er berettigede til at tage imod genbrugsgenstande, herunder elektrisk og elektronisk udstyr, når det sker som en naturlig afrunding af kommunens opgaver på affaldsområdet, herunder opgaven med at forebygge affald.
- Borgere har ikke nødvendigvis en holdning til, hvad genstandene skal bruges til, og at det kan være nærliggende for borgerne, at det overlades til kommunen at vurdere, om en genstand er egnet til direkte genbrug eller skal underkastes affaldsbehandling.
- Der må i forbindelse med modtagelsen af genstande fra borgere være overladt kommunen et vist skøn med hensyn til at vurdere, om genstandene skal håndteres som affald, som skal forberedes til genbrug, eller om genstandene kan genbruges direkte.

Vigtigt for kommunen at huske:

Salget skal ske til markedspris.

I det omfang en kommune lovligt kan yde støtte til en organisation, forening eller lignende, vil kommunen vederlagsfrit kunne overdrage affald til den pågældende organisation eller forening.

Kommunen må ikke forsøge at fremme, at borgerne overdrager genbrugsgenstande til kommunen i stedet for til andre aktører på markedet for genbrugsvarer.

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Tak for opmærksomheden!

DAKOFA, 28. august 2018

Line Legarth Stigel